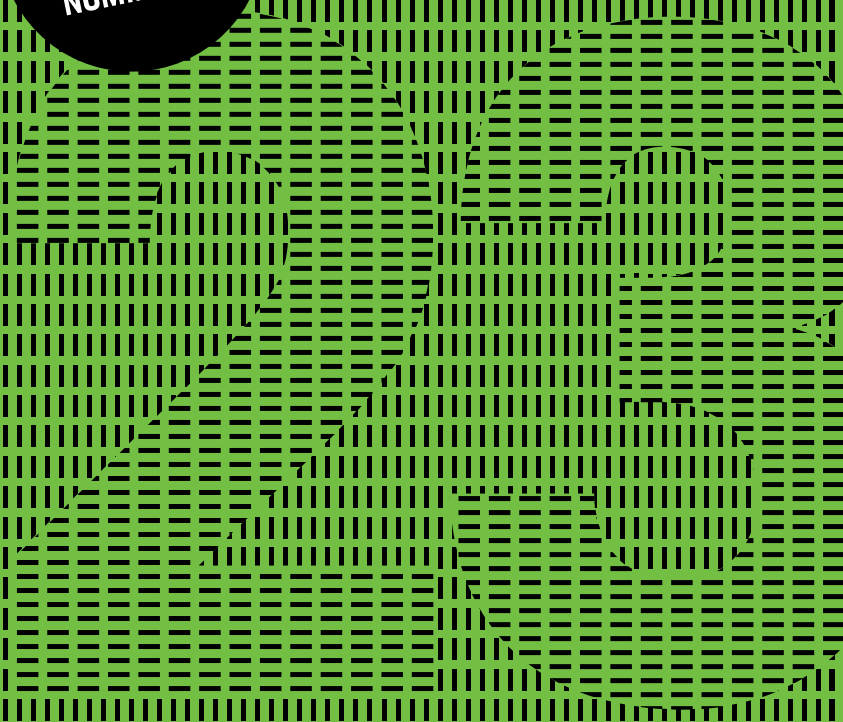

**VAN EESTEREN
GESPREK
NUMMER 23**

**'DE KIKKER',
STRALEND GEBOUW
VOOR DE BUURT**

■ **VERSLAG VAN EESTERENGESPREK #23** **'DE KIKKER', STRALEND GEBOUW VOOR DE BUURT**

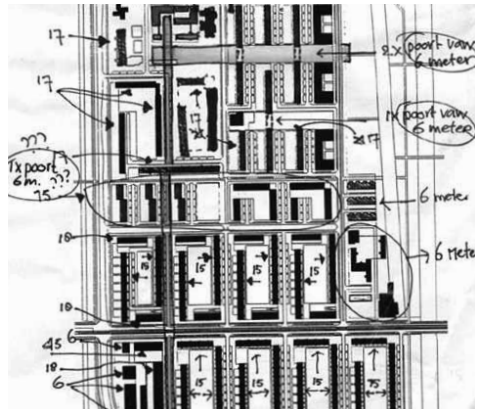
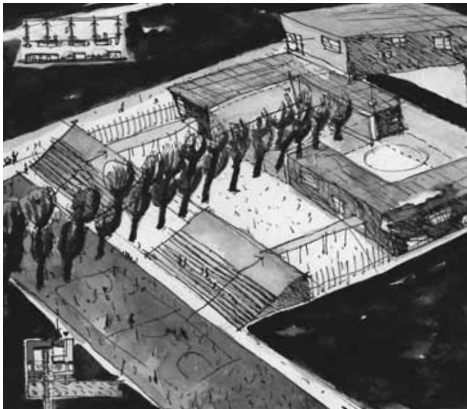
Het Van Eesterenmuseum organiseert maandelijks een Van Eesterengesprek, waarbij door een of meerdere sprekers een onderwerp wordt behandeld over stedenbouw, architectuur, wonen, groen, verleden, heden en toekomst van Amsterdam Nieuw-West. Begin 2013 starten de gesprekken met het thema: 'Onderwijs en schoolgebouwen in de westelijke tuinsteden'. Terug naar school dus! Zaterdag 23 maart is dat schoolcomplex De Kikker aan het Evertswertplantsoen in Osdorp. In de 'bioscoopzaal' leidt architect (DOK architecten) en voormalig Rijksbouwmeester Liesbeth van der Pol het Van Eesterengesprek in, waarna de beheerder, de heer Portenga en de heer Roosenboom van Stadsdeel Nieuw-West, de aanwezigen het complex laten zien.

■ UITWISSELING TUSSEN BUURT EN GEBOUW

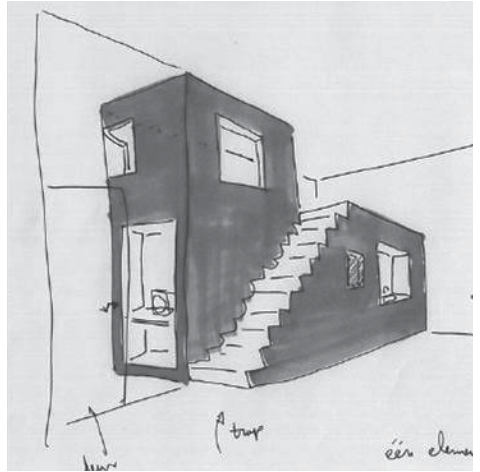
Het complex, in 2006 opgeleverd, bevat maar liefst twee basisscholen, een voorschool, een kinderdagverblijf, een naschoolse opvang en een consultatiebureau. Via de hoofdentree wordt een hoge glazen centrale ruimte bereikt, die als wintertuin fungeert. Bovenin de wintertuin verbindt een hangbrug de beide scholen: de Globe en de Johannes.

Ruimten zijn flexibel te gebruiken. Conferenties kunnen worden georganiseerd, met verkiezingen wordt een stemlokaal ingericht, de ruime aula van de Johanneschool wordt binnen het zogeheten 'huiskamerproject' van buurtbewoners gebruikt om te bridgen, en de gymzalen te huur voor sport- of hobbyclubs uit de buurt. Omdat Impuls, een organisatie die voorziet in kinderopvang, vanwege de crisis het aanbod moet terugbrengen is er een ruimte leeg komen te staan. Met als voordeel extra ruimte voor de buurt, een betrokken buurtbewoner beaamt tevreden: 'je hebt hier de ruimte'. Het gemeenschappelijke gebruik van het complex, vanwege de functiemening en de flexibiliteit, doet vele en verschillende contacten ontstaan. Van der Pol vindt het geen kinderachtig gebouw, maar een plek waar de kinderen het 'groot zijn' kunnen oefenen, zich veilig voelen en verder komen. En nadrukkelijk ook een plek bedoeld voor ouderen: de ouders én de buurtbewoners. De verschillende culturen die in De Kikker samen komen tonen een afspiegeling van de wijk Osdorp. De uitwisseling tussen buurt en gebouw vergroot de samenhang in de wijk, als onderdeel van het stedenbouwkundige erfgoed van Cornelis Van Eesteren, waar immers ook mensen uit allerlei verschillende culturen samen leven.

■ AANSLUITING VAN HET GEBOUW BIJ DE STEDENBOUW VAN VAN EESTEREN

Liesbeth van der Pol gaat vanuit haar voormalige rol als Rijksbouwmeester, die op landelijk niveau de architectonische kwaliteit en de stedenbouwkundige inpassing bevordert en bewaakt, graag uit van de bestaande. Een voorbeeld is renovatie van een verouderd gebouw, zoals het door DOK architecten gerestaureerde Scheepvaartmuseum. Uitgaan van het bestaande kan ook door nieuwbouw aan te laten sluiten op de omgeving, het geval bij De Kikker. Zo levert Van der Pol graag een bijdrage aan het herwaarderen van de stedenbouw van Cornelis van Eesteren, lange tijd verguisd geweest. Het adagium 'licht, lucht en ruimte' en de lange lijnen, een stijlkenmerk van Van Eesteren, is bij het ontwerp meegenomen. Openheid wordt gecreëerd door onderdelen van het complex los van elkaar te groeperen. En zoals te zien in de eerste schetsen laat Van der Pol met een lange bomerrij 'Van Eesteren het schoolgebouw binnen marcheren'. Al hebben de bomen wel, net als in de beginfase van Osdorp begin jaren '60, tijd nodig te groeien. Ook is aansluiting gevonden bij de omgeving door het grote buurtplein voor, en de trappartijen die voor de spelende kinderen tribunes vormen. Zo is op zowel sociaal als fysiek vlak beoogd uitwisseling tussen buurt en gebouw te krijgen.

■ GEEN GROOT MONSTER

Ondanks de grote schaal van het complex moest De Kikker geen '45 klassen groot monster' worden. Door elk onderdeel afzonderlijk te laten functioneren en beslotenheid te creëren. Beide scholen hebben een eigen ingang en de bovenbouw heeft zelfs via de tribunes een eigen opgang, dat geeft aan de ene kant de oudere kinderen en buurtkinderen een eigen domein en aan de andere kant de kleintjes meer bescherming en ruimte om te groeien. Ook is elk schoollokaal voorzien van een eigen 'blok' met garderobe, toiletten, keukenblokje en (computer)werkplekken.

De hoogte van de lokalen geeft een gevoel van ruimte mee, en bieden daarnaast ruimte voor een eigen verdieping voor de kinderen - bereikbaar via een trappetje. De 'knuffelhoek' of juist 'strafhoek', net welke invulling de juf eraan geeft, was een wens van de leerkrachten. De hoge lokalen zijn uitzonderlijk, bij nieuwe scholen wordt namelijk vaak beknipt op de ruimte. In Nederland mag een klaslokaal volgens de norm 42 vierkante meter zijn, op een aantal van 30 kinderen, terwijl bij kantoren de minimum eis van 8 vierkante meter per persoon geldt. En voor de bouw van een school wordt per vierkante meter van 850 tot 1050 euro uitgegeven, voor een gemiddeld kantoor is dat 1300 euro. Om meer ruimte te winnen heeft Van der Pol bij de totstandkoming van De Kikker een bewonderenswaardig 'gevecht' geleverd.

■ HOUTEN DRAAGCONSTRUCTIE

Het complex is niet van beton, maar bestaat uit een volledig houten draagconstructie. Hierdoor is een lichte uitstraling verkregen, en het werkt praktisch. Kindertekeningen kunnen met een punaise gemakkelijk in de muur worden geprikt, en door een laag in te voegen of weg te halen is een verbouwing gemakkelijk te realiseren. Zo is de eerste verbouwing al gerealiseerd, van het nieuwe Ouder-kind centrum. Al zijn na verloop van tijd ook nadelen gebleken aan de houten constructie. De vloer van het gymlokaal trilt tijdens de gymles, waardoor in het onderliggende lokaal de spelende kinderen luid zijn te horen.

■ GROEN VERGEET JE NIET

Door de buitengevel volledig uit te voeren met zonnepanelen, was het de bedoeling om een energie neutraal gebouw te realiseren. Energieopwekking mag dan anno 2013 een actueel thema zijn, toen was het echter nog een brug te ver. De 'groene' zonnepanelen zijn niet gelukt, toch is de gevel groen .. knalgroen. De opvallende kleur van De Kikker, uiteraard vernoemd naar zijn groene buitengevel, vergeet je niet zomaar. Van der Pol hoopt dat De

Kikker in het geheugen van het kind gegrift staat als een fijne plek. Speciale gevelplaten, ontwikkeld naar aanleiding van nagellak op de maquette die prachtig bleek te glitteren, doen het gebouw in de zon ook nog eens stralen. Het gebouw sluit aan op de omgeving van Van Eesteren, maar poogt door het frisse en opvallende karakter deze wel een nieuwe impuls te geven. De Kikker is om trots op te zijn.

■ LINKS

MEER LEZEN

In 2008 is Dok architecten met de Kikker de winnaar van de eerste Amsterdamse Architectuurprijs: de Gouden A.A.P.

Han Michel, Guido Wallagh, Maarten Kloos., 'ARCAM POCKET 21. Amsterdamse Architectuur 2006-2008', Amsterdam 2008

www.dokarchitecten.nl

www.obs-deglobe.nl

www.johannesschool.com

■ COLOFON

Tekst: Victorien Koningsberger

Beeld: Dok Architecten (Jan Derwig) | Victorien Koningsberger | Linda van der Schaaf

Vormgeving: anoukjohanson.nl

■ VAN EESTERENMUSEUM

BURGEMEESTER DE VLUGTLAAN 125 | AMSTERDAM

WWW.VANEESTERENMUSEUM.NL

INFO@VANEESTERENMUSEUM.NL

